

A 2008/7. SZÁM TARTALMA

SZARVASMARHA

Reuter G., Egyed L., Pankovics P.: Szarvasmarha-norovírusok (calicivírus) molekuláris kimutatása hazánkban / 387

BAROMFI

Kopecsnik M.: A szállítás körülményeinek hatása a brojlercsirkék szállítási veszteségére / 391

NYÚL

Sellyei B., Varga Zs., Samu Pné, Magyar T.: Nyúlból izolált *Pasteurella multocida* törzsek jellemzése / 396

KISÁLLAT

Dudás Györki Z., Vörös K., Hetey Cs.: Újabb ismeretek a kutyák dilatációs cardiomyopathiájáról. 2. rész. Tünetek, kórjelzés, gyógykezelés / 404

Gendler, A., Brouman, J. D., Graf, K. E.: Kutya nehézellésének konzervatív és műtéti kezelése / 413

KEDVENCÁLLAT

Gál J., Landauer K., Demeter Z., Palade E. A., Ursu K., Bálint Á., Pap T., Farkas Sz.: Amursikló (*Elaphe schrenki*) vírus okozta savós-fibrines tracheitise és következményes fulladása / 421

Szabára Á., Czeibert K., Müller L., Rudas P.: A postagalambok tájékozódásának élettani alapjai. Irodalmi áttekintés. 1. rész / 425

LABORDIAGNOSZTIKA

Jakab Cs., Halász J., Kiss A., Szász A. M., Schaff Zs., Rusvai M., Szatmári Sz., Kulka J.: Külső pozitív kontrollok alkalmazása claudinexpressziós immunhisztokémiai vizsgálatokban / 433

AKADÉMIAI BESZÁMOLÓK, 2008

Az állatorvos-tudományi kutatások 2007-ben, az akadémiai beszámolók tükrében. 3. rész / 439

KÖNYVISMERTETÉS

Zöldág L.: Állatorvosi genetika és állattenyésztés (Kovács A.) / 448

Reuter G. – Egyed L. – Pankovics P.:

SZARVASMARHA-NOROVÍRUSOK (CALICIVÍRUS) MOLEKULÁRIS KIMUTATÁSA HAZÁNKBAN

A Bo/Jena/1980/DE és a Bo/Newbury2/1976/UK szarvasmarha-norovírusok a *Caliciviridae* családon belül a *Norovirus* nemzetség III-as genocsoportjának (GIII) két genotípusa (GIII/1 és GIII/2). A szarvasmarha-norovírust eddig csak néhány országban mutatták ki és még kevesebb vírusnak ismert a nukleinsavszekvenciája. A GIII/1 genotípus esetén a virális kapszid szekvenciája például csak a prototípus Bo/Jena/1980/DE vírus esetén ismert. A szerzők a szarvasmarha-norovírus hazai kimutatása érdekében két közép-magyarországi telepről 47 szarvasmarhabélsár-mintát vizsgáltak reverz transzkripció polimeráz láncreakció módszerével. Összesen 4 (8,5%) – három genetikailag egyező GIII/2 és egy GIII/1 – szarvasmarha-norovírust mutattak ki ugyanarról a farmról. A GIII/1 genotípusba tartozó Bo/NoV/Aba-Z5/2002/HUN (EU360814) vírus teljes kapszidrégióját meghatározták. A vizsgálat először bizonyítja a szarvasmarha-norovírus – egyben mindkét genotípusának – jelenlétét a hazai szarvasmarha-állományban.

Kopecsnik M.:

A SZÁLLÍTÁS KÖRÜLMÉNYEINEK HATÁSA A BROJLERCSIRKÉK SZÁLLÍTÁSI VESZTESÉGÉRE

A szerző 2005–2006-ban felmérő vizsgálatokat végzett a főváros egyik

baromfivágóhídján annak megállapítására, hogy a szállítás különböző körülményeinek – az 1 kg élőtömegre eső férőhely, a szállítás időtartama, a külső hőmérséklet – milyen hatása van a szállítás közbeni elhullások, sérülések, megbetegedések és húsvizsgálati kobzások arányára. Ennek során 50 szállítmány 244 856 egyedét vonta be a felmérésbe. A vizsgálatok szerint az 1 kg élőtömegre eső férőhely átlagosan 207 cm² volt. Ennél kisebb férőhely esetén az elhullás (0,60%) jelentősen meghaladta az átlag fölötti férőhellyel rendelkező szállítmányok veszteségét (0,49%). A szállítások átlagos időtartama a berakodás kezdetétől a kirakodás kezdetéig átlagosan 433,1 perc volt. Az ennél hosszabb ideig tartó szállítások esetén az útihullák aránya (0,74%) lényegesen meghaladta a rövidebb szállítási időknél tapasztalt értékeket (0,40%). A külső hőmérséklet átlagosan +9,6 °C volt. Ennél melegebb időjárás esetén az elhullási veszteség jelentősen kisebb volt (0,46%), mint hidegebb körülmények között (0,73%). A vágóhídi élőállatvizsgálatok és kórboncolások eredményei szerint a brojlercsirkék leggyakoribb fertőző betegsége a mycoplasmosis, amely az 50 szállítmány 86%-át érintette. Ez a hazai brojlertartás nem kielégítő állathigiéniai állapotára enged következtetni.

Sellyei B. – Varga Zs. – Samu Pné – Magyar T.:

NYÚLBÓL IZOLÁLT *PASTEURELLA MULTOCIDA* TÖRZSEK JELLEMZÉSE

A pasteurellosis a házinyulak egyik legfontosabb bakteriális betegsége, amely jelentős gazdasági veszteségeket okoz mind a kereskedelmi, mind a kísérleti célból tenyésztett állományokban. A magyarországi nyúlállományokból izolált 76 *P. multocida* törzs 67%-a *P. multocida* subsp. *multocida*, míg a maradék 33% *P. multocida* subsp. *septica* alfajba tartozott. A törzsek biokémiai sajátosságainak szélesebb körű vizsgálata során a *P. multocida* subsp. *multocida* törzsek viszonylag jelentős változékonyságot mutattak: összesen hat biotípust képviseltek (1, 3, 13, 2, 4, 9 biotípus). Ezzel szemben a *P. multocida* subsp. *septica* izolátumok egységesnek bizonyultak fermentációs

sajátságai tekintetében: az összes törzs a 6-os biotípusba tartozott. A törzsek 63%-a A buroktípussal rendelkezett, D buroktípus csak kisebb számban (12%) fordult elő, ugyanakkor az F buroktípusú törzsek a vártnál magasabb arányban (25%) voltak jelen, jelezve az F buroktípus jelentőségének növekedését a nyulak *P. multocida* fertőzéseiben. Két izolátum esetében a *P. multocida* toxintermelését is ki tudták mutatni. A toxintermelő törzsek előfordulása nyulakban szórványos, a *P. multocida* okozta betegségeikben játszott esetleges szerepük még tisztázásra vár.

Dudás Gy. Z. – Vörös K. Hetey Cs.:

ÚJABB ISMERETEK A KUTYÁK DILATÁCIÓS CARDIOMYOPATHIÁJÁRÓL. 2. RÉSZ. TÜNETEK, KÓRJELZÉS, GYÓGYKEZELÉS

A szerzők, közleményük első részében a dilatációs cardiomyopathia (DCM) előfordulását, kóroktanát és kórfejlődését elemezték. A betegségről alkotott kép teljessé tétele érdekében tömören és néhány illusztrációval bemutatták azokat a klinikai jellemzőket is, amelyek terén az utóbbi években nem vagy csak kevés új információ gyűlt össze a szakirodalomban. Cikkük ezen második részében a DCM tüneteit, továbbá a kórjelzés és a gyógykezelés ismereteit foglalják össze.

Gál J. – Landauer K. – Demeter Z. – Palade E. A. – Ursu K. – Bálint Á. – Pap T. – Farkas Sz.:

AMURSIKLÓ (*ELAPHE SCHRENKI*) VÍRUS OKOZTA SAVÓS-FIBRINES TRACHEITISE ÉS KÖVETKEZMÉNYES FULLADÁSA

A szerzők egy kifejlett amursiklóban (*Elaphe schrenki*) állapítottak meg a légcső elzáródásával járó, savós-fibrines, a légcsövet bélelő hámsejtek proliferációjával kísért légcsőgyulladást, amelynek során a légcsőhám desquamációja is megfigyelhető volt. A kígyó légcsövéből és tüdejéből végzett bakteriológiai vizsgálat negatív eredményre vezetett. A légcső üregében talált fibrindugó elektronmikroszkópos vizsgálatával a koronavírusról jellemző

morfológiájú víruspartikulákat, míg az RT–PCR-vizsgálat során paramyxovirus-, torovirus-, coronavírust és inclusion body vírust (IBV) sem lehetett kimutatni. Az elektronmikroszkópos vizsgálattal megfigyelt víruspartikulák morfológiája a koronavírusra emlékeztetett (3. ábra). Bár az RT–PCR-vizsgálat negatív eredményre vezetett (ami származhat abból is, többek között, hogy a konszenzus coronavírusedzők nem alkalmasak a hüllők koronavírusedzőinek a kimutatására), feltételezzük, hogy az általunk talált elváltozások (1. és 2. ábra) háttérben koronavírusedzőkre jellemző méretű és morfológiájú vírus állhatott.

Szabára Á. – Czeibert K. – Müller L. – Rudas P.:

A POSTAGALAMBOK TÁJÉKOZÓDÁSÁNAK ÉLETTANI ALAPJAI. IRODALMI ÁTTEKINTÉS. 1. RÉSZ

A kutatókat és a tenyésztő szakembereket régóta foglalkoztatja az, hogy milyen tényezők játszhatnak szerepet a madarak vándorlásának és vonulásának irányításában: abban, hogy pontosan célba érjenek. E téren intenzív kutatások folynak. Ennek során először a Nap mozgása alapján történő tájékozódást vizsgálták. A tudományos ismeretek és a technikai adottságok fejlődésével a kutatók összetett és bonyolult szabályozási rendszerre bukkantak. A Nap helyzetének fontossága mellett szerepet kapott a tereptárgyak, a csillagok, a szaglás, a hallás, az ultraibolya fény és a polarizáció, valamint a mágneses mező jelentősége is. A postagalamboknál, az érzékelésen kívül, kiemelkedő szerepet tulajdonítanak a tanult magatartásformáknak.

A szerzők részletesen áttekintik a postagalambok tájékozódásának eddig felderített elemeit. A cikk első részében röviden összefoglalják a tudomány jelenlegi állását az ismert tájékozódási alapokról, majd részletesen bemutatják a Nap, a tereptárgyak, a csillagok, a hallás, a szaglás, valamint az ultraibolya fény és a polarizáció szerepét.

Jakab Cs. – Halász J. – Kiss A. – Szász A. M. – Schaff Zs. – Rusvai M. –

Szatmári Sz. – Kulka J.:

KÜLSŐ POZITÍV KONTROLLOK ALKALMAZÁSA CLAUDINEXPRESSZIÓS IMMUNHISZTOKÉMIAI VIZSGÁLATOKBAN

A szerzők a cikkben röviden leírják az immunhisztokémiai vizsgálatok patológiai, daganatdiagnosztikai jelentőségét. Felhívják a figyelmet arra, hogy az immunhisztokémiai vizsgálatok során az immunreaktivitások csak megfelelő külső vagy belső, pozitív és negatív kontrollok segítségével értékelhetők objektíven. Immunhisztokémiai vizsgálati eredményeik felvételeivel illusztrálva bemutatják a kutyák emlőmirigyeiben végzett claudinexpressziós vizsgálataik során használt humán külső pozitív kontrollokat, ill. új belső pozitív kontrollszöveteket állapítanak meg.